

Få saker i skogen medför så mycket dåligt samvete som ett bestånd i behov av röjning. I det här avsnittet av Skogsskolan ska vi försöka visa på hur enkelt det egentligen är att röja. I förlängningen hoppas vi att alla läsare med dåligt samvete röjer minst en avdelning i sommar, själva eller med hjälp av Norra Skogsägarna.

Foto: Calle Bredberg Illustration: Gunilla Guldbland

Hur många gånger har man inte tänkt; ”Nu under semestern ska jag minsann röja det där beståndet...”, men så är sommaren plötsligt förbi. Man har hunnit mycket, men det där beståndet står fortfarande kvar oröjt. ”Nästa semester, då...”.

Det är förstås svårt att frigöra tid i dagens pusslande med familj, arbete och olika fritidsintressen. Den eftersatta röjningen brukar vara speciellt svår att hinna med.

För att komma till rätta med problemet måste vi kanske ändra på definitionen att vara en ”aktiv skogsägare”, från att själv vara den som utför alla åtgärder på sin fastighet till att man ser till att få saker utförda.

Gynna tillväxten

Varför ska man röja? Svaret blir nog olika beroende på vem man frågar, men de flesta svarar nog för att gynna de bästa träden, eller med fackspråk; att lyfta över markens produktionsförmåga på de bäst lämpade träden.

”Det viktigaste och det man sällan får lära sig på en röjningskurs, är inte vilka huvudstammar som ska lämnas eller hur många som ska stå kvar efteråt. Det är hur man får ut röjsågen genom ladugårdsporten och ut i skogen”

En klok skogsägare från Järnäs

Varje skogsmark kan producera en viss mängd virke per arealenhet, detta kallas markens produktionsförmåga. Med hjälp av röjningen så gynnar man de bästa stammarna av önskat trädslag. Man kan göra en enkel jämförelse med morotslandet. Om man inte rensar/röjer bort ett antal av morötterna så kommer man att få väldigt många, men man får morötter som är så små att de inte ens går att skala.

2–4 meters höjd

När ska man röja? En grov tumregel är att man bör röja när beståndet är omkring 2–4 meter. Tänk på att inom samma bestånd kan höjden variera. Det kan därför vara svårt att hitta den optimala tidpunkten för hela beståndet. Då är det en tröst att veta att det finns fördelar med både sena och tidiga röjningar.

Fördelar med tidiga röjningar:

- Bättre dimensionsutveckling.
- Snabbare att röja – billigare.
- Mindre risk för snöbrott.

Med röjning kan man påverka mycket i den framtida skogen

- Trädslagsblandning.
- Stamantal.
- Kvalitet.
- Diametertillväxt.
- Minska skaderisker t.ex. snöbrott, stormskador.
- Skapa en större valfrihet vid gallringen.
- Öka nettot på förstagallringen.

Eftersatta bestånd

Vad gör man om man har ett så kallat konfliktbestånd? Ett konfliktbestånd innebär att man inte riktigt vet om man ska röja eller gallra. Det är för grovt/långt för att röja, men för klen/kort för att gallra med maskin. Det bästa är att se till att man inte hamnar i det här läget utan röjer i tid! Men står man väl där, så finns det idag tre olika vägar att gå:

1. Inte göra någonting. Det sämsta alternativet, med tanke på framtida värdeutveckling av beståndet. Det kanske var du eller dina föräldrar som satsade både tid och pengar när skogen planterades och nu förstörs den insatsen.
2. Röja idag, för att om ett antal år framåt i tiden kunna göra en gallring.
3. Ta kontakt med en skogsinspektor från Norra skogsägarna. Inom vissa områden kan vi idag utföra så kallade energigallringar (träddelsgallringar). Där tas både de klena och de lite grövre stammarna tillvara och flisas. Det ger redan idag ett resultat som medför en intäkt istället för kostnader för dig som skogsägare.

- Anpassa betesska
 - Satsa på självföry
 - Röj bort
 - Minska a
 - Spara röjdrar dess
 - I områden
- Om man red att hålla ihop de inte hämn*

Fördelar med sena röjningar:

- Bättre kvistrensning – bättre kvalitet.
- Mindre risk för slyuppslag från röjda lövstammar – kanske behöver du inte röja igen.
- Mindre risk för älgskador.

För att undvika att stubbskott från löv växer ikapp barrplantorna bör man vänta med att utföra röjningen tills barrplantorna nått säker höjd; tall: 1,1–1,6 meters höjd, gran 1,9–2,6 meter.

Hur ska man röja?

1. Börja med att bestämma dig för vilket trädslag du ska gynna på den aktuella marken:

- Tall på svaga marker.
- Gran på goda marker.
- Barrblandbestånd på medelgoda marker.

	Svaga marker	Medelgoda marker	Goda marker
Tall	1 700–2 100	2 100–2 500	2 500–2 900
Gran	1 600–2 000	1 900–2 300	2 300–2 700

Lämpligt antal huvudstammar per hektar efter röjning.

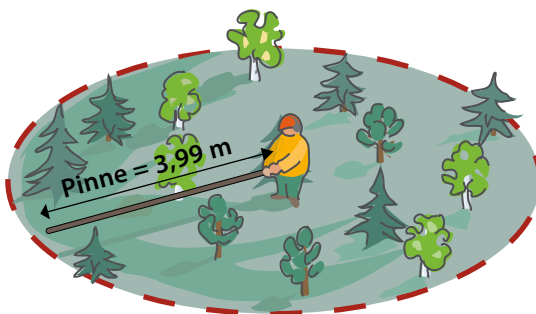
2. Bestäm därefter hur många stammar som ska finnas kvar efter röjningen. Se tabell.

3. När du börjar röja så ta i första hand bort stammar med kvalitetsfel. Bestäm därefter vilka stammar som ska stå kvar av de växtligaste träden av god kvalitet – de är ju tänkta att sparas åtminstone fram till förstagallringen. Lämna inte för litet avstånd mellan dessa så kallade huvudstammar. Tänk på att man planterat små plantor på ett avstånd av cirka 2 meter.

4. Efter att du tankat röjsågen 1–2 gånger, gör en enkel kontroll av hur många stammar du har lämnat kvar genom att räkna stammarna inom en provyta. Då kan du korrigera om du ska röja hårdare eller lämna fler huvudstammar.

Ett sätt att få fram stamantalet per hektar är att använda en pinne som är 3,99 meter lång, håll den mot magen och medan du snurrar ett varv så räknar du alla huvudstammar som du når med pinnen. Antalet du får fram multiplicerar du med 200.

Här nådde man fram till 14 st huvudstammar vilket ger $14 \times 200 = 2\,800$ stammar/hektar

Om man ser efter i tabellen upptill, så har vi röjt lite försiktigt, även om marken är "mycket god".

En enkel regel att komma ihåg: Man ska kunna gå med armarna utsträckt mellan huvudstammarna utan att ta i dem. Då har man kvar cirka 2 500–3 000 stammar/hektar (givetvis beroende på hur lång man är).

Lycka till med röjningen och glöm inte skyddsutrustningen!

Undvik älgskador

trädslaget till marken och eftersträva täta förnygringar – luckor ökar riken för älgar.

naturlig förnygring där det är lämpligt – älgen föredrar planterad tall framför gran. Men tänk på att markbereda för att undvika luckor.

hämmande löv så att tallplantorna snabbt växer förbi älgens betningshöjd.

ändelen löv eftersom hög lövandel ökar betesrisken.

nn, sälj och skadade tallar på lämpliga ställen, t.ex. skogsbyn då älgen föredrar gamla träd.

n med känt högt betestryck bör du vänta med röjningen till skogen är 4–5 meter.

an har älgskador i ett tallbestånd så kan löv och gran (om det finns) användas för att skydda beståndet. Tallar som redan är betade är begärliga för älgen och kan sparas om man har en oskadad stam.

Röjningsbidrag i Nordmaling

Är du skogsägare inom Nordmalings kommun, kan du söka ett röjningsbidrag på 500:-/hektar från Bäcklunds Stiftelse, om du själv har röjt eller om har anlitat någon att utföra ungskogs-röjning. Kontakta Stellan, Martin eller Ulf så hjälper vi dig tfn 0930-75 51 60

Liten ordlista

Huvudstam = Stam som förväntas vara kvar minst till förstagallring.

Bistam = Stam som ej konkurrerar med huvudstam. Är mindre än halva höjden av närmaste huvudstam.

Röjstam = Stam som ska röjas bort.

1 hektar = Yta på 100 x 100m.

Ungefärliga priser på röjningsuppdrag

Lättare röjning 1 500–2 000:-/hektar.

Normal röjning 2 000–3 700:-/hektar.

Svårare röjning 3 700–7 000:-/hektar.